

Osallistavan oppimisen manifesti

“Toivottaa tervetulleeksi, kutsua osallisuuteen”

”Ihmiset ovat aina liikkuneet paikasta toiseen. Ihmiset yrittävät päästä Eurooppaan eri syistä ja eri tavoin. Osa käyttää laillisia reittejä, osa joutuu vaarantamaan elämänsä paetessaan vainoa, sotaa tai köyhyyttä, päästäkseen perheidensä luo, töihin, opis kelemaan ja kouluttautumaan. Jokaisen maahanmuuttajan tarina on omanlaisensa.”

(European Agenda on Migration)

Osallistavan oppimisen manifesti näkee jokaisen kansalaisen elinikäisenä oppijana, jolla on oma kulttuuriperimänsä, ja korostaa koulutuksen mahdollisuutta edistää yhteiskunnallista muutosta ja rakentaa yhteistä Eurooppaa.

Manifesti luotiin 150 osallistujan yhteistyönä EPALEn kansallisessa seminaarissa 14.-16.9.2017 (La Spezia, Italia). Manifestiin koottiin yhteiset tavoitteet sekä luotiin yhteinen näkemys koulutuksellisesta toimijuudesta.

Manifestin periaatteet

Yhteiskunnallisen muutoksen keskellä pätevät seuraavat kymmenen periaatetta:

1. Oppimisen keskiössä on aina vuorovaikutussuhde, joka muokkaa sekä opettajia että oppijoita.
2. Vieraanvaraisuus ymmärretään yleisinhimillisenä toisen ihmisen, hänen tarpeidensa ja pyrkimystensä tunnistamisena.
3. Solidaarisuuden tarkoituksena on lisätä jakamista, vastavuoroisuutta ja molemminpuolista avunantoa.
4. Heikoimpien suojeleminen ymmärretään kykynä katsoa maailmaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien näkökulmasta, tarjota heille suojelua ja vahvistaa heidän itsenäisyyttään.
5. Luottamus yhteiseen tulevaisuuteen tarkoittaa tietoista valintaa osallistaa maahanmuuttajia, alkaen nuorista ja naisista, ensimmäisestä ja toisesta sukupolvesta, rakentamaan yhteiskuntaa tarinoiden, kulttuurien ja maailmankuvien kohtaamisten kautta.
6. Instituutioiden ja kolmannen sektorin vastuulla on lisätä läpinäkyvyyttä sekä kansalaisten ja yhteisöjen turvallisuutta.
7. Verkostoituminen vahvistaa yhteistyötä ja lisää luovaa synergiaa ja sosiaalisia innovaatioita.
8. Tosiasioihin perustuva lähestymistapa ymmärretään tarpeena lisätä tieteellistä analyysiä muutoksesta. Tutkitun tiedon avulla vastataan oletuksiin, stereotyyppioihin sekä vääristeltyyn informaatioon.
9. Tarinallinen lähestymistapa on tutkimusmenetelmä ja kunnioittavan vuoropuhelun työkalu rakennettaessa tarinoista historiaa.
10. Uteliaisuus ja kunnioitus kaikkea erilaisuutta kohtaan torjuu vihaa ja muukalaispelkoa.

Kenelle manifesti on suunnattu?

Manifesti on suunnattu kaikille maahanmuuttajien parissa toimiville.

Turvapaikanhakijat ja maahanmuuttajat

Tarkoituksenmukaisen ja henkilökohtaisen koulutusprosessin seurauksena tiedot, taidot ja asenteet vahvistuvat ja edistävät elämässä selviytymistä.

- Virallisen ja epävirallisen koulutuksen ja taitojen tunnistaminen sekä henkilökohtaisen ja ammatillisen uran rakentaminen
- Uuden kotimaan kielen (luettu, puhuttu) omaksuminen
- Ammatillinen koulutus
- Ohjaus (koulutus, työelämä)
- Mahdollisuus korkeakoulutukseen
- Yhteiskuntatietous, tieto lainsäädännöstä ja isäntämaan muista säännöistä
- Isäntämaan kulttuuristen piirteiden ymmärtäminen
- Urasuunnittelutaidot, kriittinen ajattelu, vaikuttava vuorovaikutus, luovuus ja ryhmätyöskentelytaidot
- Jokaisen oman kulttuuriperimän tunnistaminen, mukaan lukien vapaus harjoittaa omaa uskontoa, toisten uskontoja kunnioittaen

Me allekirjoittajat esitämme yhdenmukaisen koulutus- ja ohjausmallin käyttöön ottamista.

Vastaanottoketjun toimijat

Toimijoilta edellytetään asianmukaista kouluttautumista taidoissa, tiedoissa ja asenteissa, jotta heillä on riittävät taidot:

- Kuunnella, ohjata, toimia välittäjänä ja tukea maahanmuuttajia heille soveltuvilla menetelmillä huomioon ottaen erityistarpeet (esimerkiksi yksin tulleet nuoret, väkivaltaa kokeneet naiset tai traumaperäisestä stressistä kärsivät aikuiset).
- Toimia vastaanottoketjun eri asteilla taitojensa ja tietojensa mukaisesti yhteistyössä terveydenhoito-, mielenterveys-, koulutus- ja hallinnollisten sektoreiden kanssa.
- Ymmärtää ja tehdä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.
- Lisäkouluttautua jatkuvasti.
- Ehdottaa, suunnitella ja toimeenpanna kokemukseen ja jatkuvaan arviointiin perustuvia palveluita ja projekteja.
- Tehdä yhteistyötä maahanmuuttajakoulutuksen ja valmistavan koulutuksen opettajien ja muiden turvapaikanhakijoiden koulutuksesta vastaavien toimijoiden kanssa.
- Suunnitella ja tukea kulttuurien välistä dialogia paikallisten ja maahanmuuttajayhteisöjen välillä.
- Kommunikoida ymmärrettävästi maahanmuuttajayhteisöjen kanssa kulttuurinen monimuotoisuus huomioon ottaen.
- Hankkia perustiedot maahanmuuttajien kotimaiden historiasta ja kulttuurista.
- Levittää tietoa ja hyviä käytäntöjä

Me allekirjoittaneet esitämme uuden ”maahanmuuttaja-toimijan” tunnistamista.

Paikallisyhteisöt kouluttajina

Paikallisyhteisöt ovat muutoksen päätoimijoita, jotka toivottavat maahanmuuttajat tervetulleiksi ja ottavat heidät mukaan yhteisöön. Paikallisyhteisöt tulisi aktivoida antamaan oman panoksensa kaikille yhteisen tilan rakentamisessa yhteistyössä instituutioiden, palveluverkoston ja kolmannen sektorin kanssa. Yhteinen sosiaalinen tila on rakenne, joka tuottaa kotoutumista, työllistymistä ja hyvinvointia. On tärkeää edistää virallista ja epävirallista koulutusprosessia seuraavilla tavoilla:

- Luoda mahdollisuuksia jakamiselle ja osallistumiselle, jotka lisäävät molemminpuolista ymmärrystä, tietoa ja vuorovaikutusta sekä ennaltaehkäisevät ennakkoluuloja, pelkoa ja vihaa.
- Avata ovia paikkoihin ja tiloihin, joissa turvapaikanhakijoita koulutetaan.
- Osallistaa peruskouluja, toisen asteen oppilaitoksia ja yliopistoja vastaanottavan, luotettavan ja tietoon perustuvan kulttuurin rakentamiseksi.
- Rakentaa työharjoitteluohjelmia yhteistyössä paikallisviranomaisten, yritysten ja koulujen kanssa.
- Osallistaa yritykset ammatillisen koulutuksen kehittämiseen ja tuottaa yrityksille tietoisuutta lisääviä kampanjoita.
- Kannustaa taiteilijoita, tutkijoita, urheilijoita ja yritysmaailman edustajia ja yhteisöjä lisäämään vuorovaikutusta uusien kansalaisten kanssa.
- Järjestää keskinäistä ymmärrystä ja kunnioitusta lisääviä juhlia ja kulttuuritapahtumia
- Liittyä paikallisiin ja kansallisiin verkostoihin ja lisätä sitä kautta universaaleja kansalaisoikeuksia.

Me manifestin allekirjoittajat esitämme, että sekä yksityiset että julkiset toimijat ryhtyvät toimenpiteisiin edellä esitettyjen toimintojen toimeenpanemiseksi.

La Spetzia. Syyskuun 15. päivänä 2017